

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๙

๑. ชาวพระนครสาวัดถึกระทำภัตเพื่อภิกษุผู้จรมมา (ถวาย) แต่พระศาสดา ฯ ก็
ในเวลานั้น พวกคนกินเดนประมาณ ๕๐๐ คน อาศัยพวกภิกษุอยู่ภายในวิหารนั่นเอง ฯ
พวกเขากินอาหารอย่างดีที่พวกภิกษุฉันเหลือแล้ว นอนหลับ ลุกขึ้นแล้ว ไปฝั่งแม่น้ำ
แผดเสียงโห่ร้องอยู่ ซ้อมมวยปล้ำเล่นอยู่ ประพตือนาจารย์อยู่ที่เดียว ภายในวิหารบ้าง
ภายนอกวิหารบ้าง ฯ พวกภิกษุสนทนากันในโรงธรรมสภาว่า ดูเถิด ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย
คนกินเดนพวกนี้ ในเวลาที่รักษาหาได้ยาก ไม่แสดงอาการที่แปลกอะไร ๆ ในเมือง
เวรัญชา แต่เดี๋ยวนี้พวกเขากินอาหารที่ดีเห็นปานนี้แล้ว เทียวแสดงการกระทำที่แปลก
มีประมาณมิใช่น้อย ส่วนพวกภิกษุยังคงรูปเป็นผู้สงบแม้ในเมืองเวรัญชา แม้เดี๋ยวนี้ ก็
ยังคงเป็นผู้สงบ ฯ พระศาสดาเสด็จมายังธรรมสภาตรัสถามว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอ
สนทนาถึงเรื่องอะไรกัน เมื่อพวกภิกษุกราบทูลว่า เรื่องชื่อนี้ จึงตรัสว่า แม้เมื่อก่อน
คนกินเดนพวกนั้น เกิดในกำเนิดฟ้า เป็นฟ้า ๕๐๐ ตัว ดื่มน้ำมีรสน้อยที่เลวอันถึงความ
นับว่าน้ำหาง เพราะความเป็นของที่บุคคลเอาน้ำขยำากที่เป็นเดน ซึ่งเหลือจากน้ำดื่มที่ทำ
ด้วยลูกจันทร์มีรสสด อันม้าสินธพอาชาไนย ๕๐๐ ตัวดื่มแล้ว จึงกรองด้วยผ้าเปลือก
ปอเก่า ๆ เป็นเหมือนเมาน้ำหวาน เทียวแผดเสียงอยู่ ดังนี้ เมื่อจะทรงแสดงกิริยาของ
ฟ้าพวกนั้น อันโพรหัสตร์ผู้อันพระเจ้าแผ่นดินทรงสดับเสียงฟ้าพวกนั้นแล้ว ตรัสถาม
กราบทูลแต่พระราชชา จึงตรัสว่าโลกชาตกนี้โดยพิสดารแล้ว ฯ

๒. ดั่งได้สดับมา ในพระนครสาวัดถึ อุบาสกผู้หนึ่ง อยู่ครอบครองเรือนโดย
ธรรม ฯ เขาเป็นผู้ประสงค์จะบวช วันหนึ่งนั่งคุยอย่างมีความสุขกับภริยาบอกว่า แม่จำเรียม
ฉันอยากบวช ฯ ภริยาบอกว่า ข้าแต่ นาย ถ้าอย่างนั้น ขอท่านจงรอนกว่าฉันจะคลอด

ทารกที่อยู่ในท้อง ๗ เขารอไว้ ในเวลาที่ทารกเดินได้ ถ้ามกริยานั้นใหม่ เมื่อกริยาพูดว่า ข้าแต่สามี ขอท่านจงรอนกว่าทารกนี้จะเป็นผู้เจริญวัย จึงคิดว่า เราจะประโยชน์อะไร ด้วยกริยานี้ ซึ่งเราจะบอกลาหรือไม่บอกลา เราจักกระทำการสลัดออกจากทุกข์แก่ตน แล้วจึงออกบวช ๗ ท่านเรียนกรรมฐานแล้ว สืบต่อพยายามอยู่ ให้กิจของบรรพชิตของตนสำเร็จแล้ว ไปยังพระนครสาวัตถีอีก เพื่อต้องการเยี่ยมบุตรและกริยาพวกนั้น กล่าวธรรมกถาแก่ลูกชาย ๗ แม้ลูกชายนั้นก็ออกบวชแล้ว ๗

๓. แม้มารดาของพระสารีบุตรเถระนั้น ประสงค์จะผูกเวรตกุมาร ซึ่งมีอายุได้ ๗ ขวบ เท่านั้นไว้ด้วยเครื่องผูกคือเรือน จึงขอนางกุมาริกาในตระกูลซึ่งมีชาติเสมอกัน แล้วกำหนดวันประดับตกแต่งกุมารแล้ว ได้พาไปยังเรือนญาตินางกุมาริกา พร้อมด้วยบริวารเป็นอันมาก ๗ ลำดับนั้น ครั้นเมื่อญาติแม่ของคนทั้ง ๒ นั้น ผู้มีมงคลอันกระทำแล้ว ประชุมกัน พวกญาติให้เขาทั้ง ๒ จุ่มมือทั้งสองลงในถาดน้ำแล้วกล่าวมงคลทั้งหลาย หวังความเจริญแก่นางกุมาริกาแล้วว่า เธอจงเห็นธรรมที่ยายเธอเห็นแล้ว จงเป็นอยู่นานเหมือนยาย นะ แม่ ๗ เรเวตกุมารคิดว่า อะไรหนอเล่า คือธรรมที่ยายนางกุมาริกานี้เห็นแล้ว จึงถามว่า คนไหนคือยายของกุมาริกานี้ ๗ ครั้งนั้น พวกญาติพูดกะเขาว่า พ่อไม่เห็นหรือซึ่งหญิงผู้นี้ ซึ่งมีอายุ ๑๒๐ ปี พันหลุด ผมหงอก หน้าเหี่ยวย่น ตัวตกกระ หลังโก่งคูดุจกลอนเรือน หญิงนี้ คือยายของนางกุมาริกานั้น ๗ เรเวตกุมารถามว่า ก็นางกุมาริกาแม่นี้ ก็จักเป็นเห็นปานนี้หรือ ๗ พวกญาติตอบว่า ถ้าเขาก็จมีชีวิตอยู่ ก็จักเป็นจ๊ะพ่อ ๗ เรเวตกุมารนั้นคิดว่า เรือนร้างชื่อแม่เห็นปานนี้ ถึงประการที่แปลกนี้ เพราะความแก่เฒ่า เรื่องนี้ (เอง) จักเป็นเรื่องที่อุปติสสพี่ชายเราเห็นเข้าแล้ว วันนั้นแหละ เราควรจะหนีไปบวช ๗

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สาวตถิวาลีโน สตถุ อาคนตุกภตตานิ กรีสสุ ฯ ตทา ปน ปญจสตมตตทา
 วิฆาสาทา ภิกขุ นิสฺสาย อนฺโตวิหาเรเยว วสนฺติ ฯ เต ภิกขุณฺํ ภูตฺตาวเสสฺสานิ
 ปณฺีตโฆชนานิ ภูณฺชิตฺวา นิทฺทายิตฺวา อุฏฺฏจาย นทีตีรํ คนฺตฺวา นทฺนตา วคฺคนฺตา
 มลฺลมุฏฺฏจิชฺยุทฺธํ ยฺชฺฌนฺตฺวา กิพฺนฺตฺวา อนฺโตวิหาเรปิ พหิวิหาเรปิ อนาจารเมว จรฺนฺติ ฯ
 ฃมฺมสภายํ กถํ สมฺภูจฺาเปสฺสุ ปสฺสธาวุโส อิมฺเ วิฆาสาทา ทฺุพฺภิกฺขกาเล เวรฺณชฺายํ
 กณฺจิ วิการํ น ทสฺเสสฺสุ อิทานิ ปน เอรูปาณิ ปณฺีตโฆชนานิ ภูณฺชิตฺวา อนกฺปการํ
 วิการํ ทสฺเสนฺตฺวา วิจรฺนฺติ ภิกขุ ปน เวรฺณชฺายํปิ อุปสฺนตฺรฺูปา วิหริตฺวา อิทานิ
 อุปสฺนตฺวา ว วิหฺรณฺตีติ ฯ สตถฺา ฃมฺมสภํ คนฺตฺวา ภิกฺขเว กิ กเถถาติ ปุจฺฉิตฺวา
 อิทนฺนามาติ วุตฺเต ปุพฺเพเปเต คทฺรภโยนฺยํ นิพฺพตฺตา ปญฺจสฺตา คทฺรภา หุตฺวา
 ปญฺจสฺตานํ อาชานฺยสิฺนฺชวานํ อลฺลรสมฺมุทิกฺปานกฺปีตาวเสสฺสุ อุจฺฉิฏฺฏจกสฺสํ อุทฺเกน
 มทฺทิตฺวา มกฺจิปิไลติกาหิ ปฺริสฺสาวิตตฺตา วาโลทกนฺติ สงฺขยํ คตํ อปฺปรสํ นีหิํ
 ปิวิตฺวา มธฺมตฺตา วิย นทฺนตา วิจฺริสฺสูติ วตฺวา รณฺณา เตสํ สทฺทํ สุตฺวา ปุจฺฉิเตน
 โโพธิสฺตเตน รณฺโอบ กถิตํ เตสํ กิริยํ ทสฺเสนฺโต อิมํ วาโลทกชาตกํ วิตฺถาเรน กเถสิ ฯ
(ฃมฺมปทฺฏกถาย จตฺตุโธ ภาโค/หน้า ๔๕ - ๔๖)

๒. สาวตถุณฺยํ กิร เอโก อุปาโสโก ฃมฺเมน อคารํ อชฺฌมาวสฺติ ฯ โส ปพฺพ-
 ชิตฺกาโม หุตฺวา เอกทิวสํ ภริยาย สทฺธี นิสฺสีทิตฺวา สุขกถํ กเถนฺโต อาท ภทฺเท
 อิจฺฌามหํ ปพฺพชิตฺนฺติ ฯ เตนหิ สามี อาคเมหิ ตาว ยาวาหํ กุจฺฉิคตํ ทารกํ
 วิชฺายามิติ ฯ โส อาคเมตฺวา ทารกสฺส ปทฺสา คมนกาเล ปุณฺ ตํ อาปุจฺฉิตฺวา
 อาคเมหิ ตาว สามี ยาว อยํ วยปฺปตฺโต โหตีติ วุตฺเต กิ มม อิมาย อปฺโลกิตาย
 วา อนปฺโลกิตาย วา อตฺตโน ทฺุภฺชนิสฺสรณํ กริสฺสามิติ นิภฺษมิตฺวา ปพฺพชฺิ ฯ โส

กมมฏจान्हं คเหตุวา ฉณฺเณโต วายมนโต อตฺตโน ปพฺพชิตกัจจํ นิฏฺฐาเปตฺวา เตสํ
ทสฺสนตฺถาย ปฺน สาวตฺถี คนฺตฺวา ปุตฺตสฺส ฐมฺมกถํ กเถสิ ฯ โสปี นิภฺขมิตฺวา
ปพฺพชิ ฯ (ธมฺมปทฺฐกถาย จตฺตฺโถ ภาโค/หน้า ๔๗ - ๔๘)

๓. มาตาปิสุส เรวตกุมารํ สตฺตวสุสิกเมว ฆรพฺนฺธเนน พฺนฺธิตฺฐากา
สมชาติเก กุเล กุมาริกํ วาเรตฺวา ทิวสํ ววตฺถเปตฺวา กุมารํ มณฺเฑตฺวา ปสาเชตฺวา
มหตฺตา ปรีวาเรน สทฺธิ อาทาย กุมาริกาย ฌาติฆรํ อคมาสิ ฯ อถ เนสํ กตมฺงคฺลาณํ
ทฺวิณฺหํปี ฌาตเกสุ สนฺนิปติเตสุ อุทกปาตียํ หตฺถे โอิตาเรตฺวา มงฺคฺลาณี วตฺวา
กุมาริกาย วุชฺฐี อากงฺขมานา ฌาตกา ทว อยฺยิกาย ทิฏฺฐจฺมมํ ปสฺส อยฺยิกา วิย
จิรํ ชีว อมฺมาติ อหํสุ ฯ เรวตฺกุมารโ โโก นุ โข อิมิสฺสา อยฺยิกาย ทิฏฺฐจฺมโมติ
จินฺเตตฺวา กตฺรา อิมิสฺสา อยฺยิกาติ ปุจฺฉิ ฯ อถ นํ อหํสุ ตาต กิ น ปสฺสสิ
อิมํ วีสวสฺสสฺสติกํ ขณฺฺทหนฺตํ ปลิตเกสํ วลิตตจํ ติลกาหตคตฺตํ โคปานสิวํกํ เอสา
เอติสฺสา อยฺยิกาติ ฯ กิ ปน อยฺยปี เอรูปา ภวิสฺสตีติ ฯ สเจ ชีวิสฺสติ ภวิสฺสติ
ตาตาติ ฯ โส จินฺเตสิ เอรูปปิ นาม สรีรํ ชราย อิมํ วิปฺปการํ ปาปฺณิสฺสติ อิหํ
เม ภาตฺรา อุปติสฺเสน ทิฏฺฐจํ ภวิสฺสติ อชฺเชว มยา ปลายิตฺวา ปพฺพชิตฺุ วฏฺฐตีติ ฯ
(ธมฺมปทฺฐกถาย จตฺตฺโถ ภาโค/หน้า ๗๕)